

3. Kun asiat eivät suju, vaikka pitäisi. → Mitä vahvuuttani käytän liikaa?

ESIMERKKEJÄ VAHVUUSOPETUKSEN INTEGROINNISTA ERI OPPIAINEISIIN

Luontenvahvuuksiin keskittyvässä opetuksessa on kyse hyvän varaan rakentuvasta kasvattamisesta. Ei voida sanoa, että pedagogiikka sopisi johonkin oppiaineeseen paremmin kuin toiseen. Kaikkiaan läpileikkaavana kasvatusfilosofiana vahvuusopetus sopii hyvin suomalaiseen, opettajalle paljon vastuuta suovaan koulujärjestelmään ja uusiin opetussuunnitelman perusteisiin. Yksittäisiä vahvuuksia voi opettaa tunnin viikossa tai lukujärjestystä lävistävästi. Jokaisessa oppiaineessa on suuri määrä mahdollisuuksia integroida vahvuuksia pieniin hetkiin tai isompiin kokonaisuuksiin. On hyvä miettiä yhdessä oppilaiden kanssa, vaativatko eri aineet erityisiä vahvuuksia tai kehittääkö jonkin aineen opiskelu erityisesti joitain tiettyjä vahvuuksia. Entä miten oppilaat omasta mielestään voivat hyödyntää omia vahvuuksiaan eri aineissa? Onko jokin aine sellainen, jossa tarvitaan erityisen paljon voimavahvuuksia?

Vahvuusopetus kielten luokassa

”Aineenopettajalla on paljon oppilaita ja ryhmät vaihtuvat tunneittain. Fokus on opetettavassa aineessa ja oppilaiden kognitiivisissa taidoissa, tulevilla kokeilla ja akateemisissa pärjäämisessä. Oppilaiden toivotaan ja oletetaan tekevän hommansa ja käyttäytyvän hyvin, mutta kehys ja syvyys kaikelle toiminnalle sekä oppilaan näkeminen kokonaisena persoonana jää helposti uupumaan.”

Elina Paatsila, englannin ja ranskan lehtori, Espoo

Elina Paatsila on kehittänyt vahvuusopetusta omassa englanninopetuksessaan alakoulussa, ja alustavat kokemukset ovat erittäin lupaavia. Kielten luokassa tarvitaan monenlaisia ominaisuuksia tukemaan kognitiivisia taitoja ja tuntitoimintaan osallistumista, puhumattakaan kielen käyttämisestä luokan ulkopuolella todellisen elämän tilanteissa. Tarvitaan rohkeutta käyttää vierasta kieltä, luovuutta löytää erilaisia tapoja ilmaista asiat, sinnikkyyttä harjoitella ja opetella vaikeita asioita, itsesäätelykykyä, jotta voi keskittyä opiskeluun ja ryhmätyötaitoja toimiakseen muiden kanssa joustavasti. Vahvuuksien esiin tuominen tukee erilaisia temperamentteja ja oppijoita. Se on myös kulttuuriset raja-aidat ylittävä teema. Tuntitoiminta on hyvä suunnitella niin, että jokainen saa käyttää tunneilla omia vahvuuksiaan ja turvallisesti kehittää niitä puolia, jotka kaipaavat vielä harjoitusta.

Paatsila on valinnut 13 luonteenvahvuutta, jotka sopivat erityisen hyvin tukemaan kielten opiskelua. Näiden vahvuuksien käyttö vaikuttaa tuntitoimintaan osallistumiseen, opiskelutaitoihin, ryhmän ilmapiiriin ja siten myös oppimistuloksiin. Lukukauden opetus on suunniteltu niin, että muun muassa sinnikkyyttä, rohkeutta ja sosiaalista älykkyyttä voidaan opettaa oppiaineen ohessa. Kieli on vuorovaikutuksen väline, ja kielten tunnit ovat mainioita tilaisuuksia pohtia vuorovaikutuksellisia kysymyksiä kulttuurisesti ja inhimillisesti. Eri kulttuureissa ja kielissä on erilaiset tavat toimia sosiaalisissa tilanteissa. Myös kohteliaisuusfraasit, small talk ja kohtaamisten sävyt vaihtelevat. On kuitenkin olemassa inhimillisesti kulttuurista toiseen pysyviä arvoja, joita vahvuuksien esiin nostaminen tukee. Ystävällisyys, reiluus, rakkaus, myötätunto ja sosiaalinen älykkyys ovat ominaisuuksia, joita kannattaa aina tukea. Siksi voitaisiinkin suullisen kielitaidon sijaan alkaa puhua sosiaalisesta kielitaidosta. Se sisältäisi syvemmin kielen käyttämisen vuorovaikutuksellisen ulottuvuuden.

Paatsila on huomannut, että vahvuuksien tuominen luokkaan motivoi oppilaita, luo hyvää ja kannustavaa ilmapiiriä, edistää työrauhaa ja tuo oppilaat lähemmäs opettajaa. Hän uskoo, että oppilaat kokevat tulevansa paremmin nähdyiksi kokonaisina ihmisinä. Vahvuuspohjainen opetus tukee oppilaan toimijuutta luokassa ja luokan ulkopuolella. Se antaa oppilaille välineet kehittää omia työskentelytaitojaan ja ryhmässä toimimisen taitojaan ja näin edistää oppiaineen haltuunottoa.

Paatsilan mielestä toimintatapojen tukemisen voisi ottaa huomioon arvioinnissakin. Nykyinen numeroarviointi ei kerro mitään esimerkiksi oppilaan sinnikkyudesta, luovuudesta tai oppimisen ilosta eikä tue oppimista tai rohkeutta yrittää. Oppilaiden kokonaiskehityksen ja vahvuuksien tukeminen on tärkeää paitsi heidän hyvinvointinsa myös heidän oppimisensa ja tulevaisuutensa kannalta. Sinnikkyuden, rohkeuden ja sosiaalisten taitojen tukeminen sisältyvät monin eri tavoin Paatsilan opetussuunnitelmaan muun opetettavan aineksen ohessa. Vain opettajan mielikuvitus on rajana, miten kehitellä materiaaleja ja aktiviteetteja opettamaan ja harjoittamaan näitä vahvuuksia.

Tämän lisäksi Paatsilan tunneilla on aktiviteetteja, joissa oppilaat voivat käyttää eri vahvuuksiaan. Näitä toimintoja ovat toiminnalliset pelit ja leikit (luovuus, innostus, uteliaisuus, rohkeus, sinnikkyys, sosiaalinen älykkyys, huumorintaju, itsesäätely, reiluus), suulliset harjoitukset, kuten vuoropuhelut ja roolileikit (rohkeus, sosiaalinen älykkyys, luovuus), kirjalliset tehtävät (sinnikkyys, itsesäätely, uteliaisuus, oppimisen ilo, toiveikkuus, harkitsevaisuus), pari- ja ryhmätyöt (ystävällisyys, reiluus, sosiaalinen älykkyys) ja monet muut, kuten sähköiset oppimateriaalit. Näkökulmanottokykyä tarvitaan, kun tutustutaan uuteen kulttuuriin ja asetetaan toisesta kulttuurista tulevan ihmisen asemaan.

Paatsila kertoo: ”Tämä kaikki on siis tuttua, eikä muu muutu kuin se, että vahvuuksien käyttö tuodaan näkyviin ja se sanoitetaan. Muu-

tos tapahtuu opettajan ajatuksissa ja puheessa ja luokassa esillä olevissa vahvuuksien käyttöön liittyvissä materiaaleissa sekä siinä, että erilaisia tehtävätyyppejä tuodaan tunneille monipuolisesti niin, että jokainen oppilas saa käyttää vahvuuksiaan tunneilla. Temperamenttiltaan erilaisilla oppilailla kun on hyvinkin eri vahvuudet kielten opiskelijoina. Oppituntien jälkeen oppilaat merkitsevät tunnilla käyttämänsä vahvuudet vahvuustauluun. Onnistumisiin kiinnitetään huomiota ja valokeila on yhtä paljon tavoissa toimia kuin lopputuloksessa. Kielistipendit jaetaan vahvuuksien pohjalta.”

IDEOITA TUNTIKTIIVITEEIKSI

Secret friend: Jokaiselle oppilaalle annetaan salainen ystävä, jonka toimintaa ja vahvuuksien käyttöä hän tarkkailee viikon ajan. Ystävälle tehdään kortti, jossa kerrotaan havainnot vahvuuksista ja niiden käytöstä. Kortit jaetaan luokassa ”Guess who?”-leikkiä käyttäen, eli oppilas kuvailee salaisen ystävänsä vahvuuksia ja muut arvailevat, kenestä on kyse. Lopuksi salainen ystävä saa kortin itselleen muistoksi.

Letter to future self: Oppilaat kuvittelevat itselleen parhaan mahdollisen tulevaisuuden ja pohtivat, mitä vahvuuksia tarvitsevat saavuttaakseen tavoitteensa. Futuurin käyttöön sopiva harjoitus.

What went right: Oppilaat miettivät jotain itselleen tärkeää saavutusta ja pohtivat, mitä vahvuuksia käyttivät saavuttaakseen tavoitteensa. Imperfektin harjoitteluun sopiva harjoitus.